

Information til Jægere om ornitose

**Januar
2025**

Der konstateres jævnligt tilfælde af ornitose hos mennesker i forbindelse med indfangning, udsætning og transport af gråandællinger. Det er derfor vigtigt, at du tager en række forholdsregler ved håndtering af gråandællinger.

Hvordan beskytter du dig mod ornitose?

- Hvis du hjælper med at indfange ællinger i en opdrætsbesætning så brug en maske (åndedrætsværn), der beskytter mod indånding af støv.
- Brug også meget gerne briller og handsker. Det er vigtigt, at du får vasket og desinficeret hænderne, når ællingerne har været håndteret. Håndsprit er velegnet som desinfektionsmiddel.
- Når ællingerne skal transporteres til det sted, hvor de skal udsættes, bør de ikke anbringes inde i bilens kabine. De kan enten transporteres på en trailer eller i et separat bagagerum, hvorfra der ikke er luftcirkulation til kabinen.
- Når ællingerne skal udsættes i naturen, skal der igen anvendes maske og gerne briller og handsker. Husk at få vasket og desinficeret hænderne, når ællingerne igen er blevet håndteret.
- Buret, der har været anvendt ved transporten af ællingerne, skal rengøres. Det anbefales, at der bruges åndedrætsværn briller og handsker ved rengøringen. Alt synligt snavs skal fjernes, og der skal vaskes med sæbevand, før der desinficeres med 1 % Virkon S (kan købes på apoteket og hos foderstofforhandlere).

Hvad er ornitose?

Ornitose ses primært hos fugle og er en anmeldelig sygdom. Den skyldes oftest smitte med bakterien *Chlamydia psittaci*. Sygdommen har historisk været konstateret især i papegøjer og papegøje-lignende fugle, deraf betegnelsen "papegøjesyge". Ornitose findes udbredt over hele verden hos både tam- og vildfugle. Sygdommen ses især hos papegøjer og papegøjelignende fugle, men den kan også findes hos duer, høns, kalkuner, fasaner og ænder. Ornitose er en zoonose, dvs. den kan smitte fra dyr til mennesker. I Danmark ses hvert år sygdomstilfælde hos både fugle og mennesker.

Hvordan smitter ornitose?

Bakterien findes i afføring og sekreter fra næsebor og næb hos fugle, og smittespredning sker her igennem. Bakterien kan tåle en del udtørring, og bakterien kan både overføres ved direkte kontakt mellem fugle samt mellem fugle og mennesker eller indirekte via fjer eller indånding af forstøvet afføring eller sekreter.

Direkte kontakt med næb hos syge fugle eller kontakt med fjer og væv fra smittede dyr, f.eks. ved slagtning, er også en risiko for mennesker.

Hvilke symptomer ses ved ornitose hos fugle?

Når en fugl er blevet smittet med ornitose, vil der oftest gå 5-14 dage, før den begynder at udvise symptomer. Ofte udviser andefugle og duer ikke tegn på sygdom, selvom de er smittede.

Symptomer

- Feber
- Symptomer fra åndedrætsorganerne med rigeligt sekret fra næsebor
- Evt. lungebetændelse

Der kan ses

- Øjenbetændelse
- Luftsækkbetændelse
- Lungebetændelse
- Betændelsestilstande i kæbehuler, bughinde, lever og milt

Der kan ses forskellige uspecifikke symptomer

- Nedstemthed
- Almen svækkelse
- Vægttab
- Luftvejssymptomer
- Flåd fra øjne og næsebor
- Gulgrøn diarré og/eller øget dødelighed.

Hvilke symptomer ses ved ornitose hos mennesker?

Hos mennesker, der smittes med ornitose, vil der typisk gå 5-14 dage, før symptomerne begynder, men længere tid er rapporteret. Ornitose giver typisk influenza-lignende symptomer, ofte tilkommer der tør hoste, som kan ledsages af bryst-smerter og vejtrækningsbesvær. I nogle tilfælde fører infektionen til alvorlig lungebetændelse med påvirkning af andre organer (lever, milt, hjerte mv.).

Har du mistanke om ornitose?

Den ansvarlige for et fugle- eller fjerkræhold skal ved mistanke om ornitose straks tilkalde en dyrlæge.

Er der mistanke om ornitose hos mennesker, skal egen læge kontaktes.

Læs mere om ornitose

Du kan du læse mere om ornitose på Fødevarestyrelsens hjemmeside:
[Fødevarestyrelsens hjemmeside: www.foedevarestyrelsen.dk](http://www.foedevarestyrelsen.dk)

Læs mere om ornitose hos mennesker på Statens Seruminstutts hjemmeside:
[Statens Serums Institut: www.ssi.dk](http://www.ssi.dk)